

Asia: VN/13385/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esitysluonnoksella muutettaisiin osakevaihtoa koskevia elinkeinoverolain säännöksiä siten, että osakkeita hankkivan yhtiön hankintamenona pidettäisiin osakevaihtoa edeltänyttä hankintamenoa. Lisäksi muutettaisiin arvostamislain säännöksiä siten, että omistusta vaihtavat osakkeet arvostettaisiin hankkivan yhtiön nettovarallisuutta laskettaessa osakevaihtoa edeltäneeseen hankintamenoon. Muutokset koskisivat etuyhteydessä olevien osapuolten välisiä osakevaihtoja. Lisäksi tehtäisiin eräitä muita muutoksia.

Muutokset perustuvat hallituksen puoliväliriihen päätökseen estää osinkoverotuksen minimointiin tähtäävien osakevaihtojen epätarkoituksenmukainen hyödyntämisen verotuksessa.

Elinkeinovalain 52 h §:n nojalla voidaan jo nykyisin puuttua osakevaihtoihin, joiden yksinomaisena tai yhtenä pääasiallisista tarkoituksista on veron kiertäminen tai veron välttäminen. Oikeuskäytännön perusteella säännöksen soveltamisala on kuitenkin jäänyt liian kapeaksi. Osakevaihtoa koskevien säännösten tiukentaminen onkin Mikro- ja yksinyrittäjät ry:n mielestä perusteltua ja tärkeää varsinkin tapauksissa, joissa osakevaihdon osapuolina ovat yhtiöt ovat saman suppean osakspiirin omistuksessa ja järjestelyllä tavoitteellaan pelkästään tai pääasiassa osinkoverotukseen liittyviä veroetuja.

Esitysluonnoksen mukaiset säännösehdotukset ovat kuitenkin soveltamisalaltaan erittäin laajoja ja ne voivat estää liiketaloudellisesti hyvinkin perusteltuja ja jopa toisistaan riippumattomien osapuolten suunnittelemaa osakevaihtoja.

Säännösehdoituksissa käytetyt termit etuyhteys ja osapuolet kaipaavat vielä täsmentämistä. Erityisen ongelmallinen on säännöstekstin maininta siitä, että osakevaihdon osapuolet ovat etuyhteydessä toisiinsa myös, mikäli määräysvalta tai osakeomistus täyttyy osakevaihdon seurauksena. Tämä voi merkitä huomattavasti laajempaa soveltamisalaa kuin ehdotuksessa on tarkoitettu, sillä lähtökohtaisesti tämä kriteeri täyttyy kaikissa lainkohdan tarkoittamissa osakevaihdossa.

Jos kohdeyhtiö on perustettu ilman omaa pääomaa tai kohdeyhtiön arvo on osakevaihdon hetkellä sen edeltävää hankintamenoa alempi, voi verotuksessa syntyä tilanteita, joita esitysluonnoksessa ei ole pohdittu. Sukupolvenvaihdokset ja varainsiirtoverotus ovat myös jääneet esitysluonnoksessa käsittelemättä.

Osakevaihdon jälkeen jaettavien osinkojen verotus tulisi säännösehdoitusten nojalla useissa tapauksissa kiristymään verrattuna siihen, että osakevaihtoa ei olisi toteutettu. Tämä johtuu siitä, että ilman osakevaihtoa matemaattinen arvo määräytyy yhtiön nettovarallisuuden perusteella, mutta osakevaihdon jälkeen edeltävän hankintamenon mukaan. Kohdeyhtiön keräämä nettovarallisuus ennen osakevaihtoa tai sen jälkeen ei vaikuttaisi mitenkään hankkivan yhtiön nettovarallisuuteen. Tätä ei voi pitää esitysluonnoksen tavoitteiden mukaisena.

Säännösten soveltaminen 1.1.2017 jälkeen toteutettuihin osakevaihtoihin voi olla ristiriidassa perustuslain kanssa (yhdenvertaisuus). Takautuvaa soveltamista on esitysluonnoksessa perusteltu kuitenkin vain hallinnollisilla syillä.

Osakevaihdossa maksettavan rahavastikkeen määrän korottaminen, osakevaihtojen ulottaminen ETA-alueen ulkopuolisiin maihin sekä muutoksenhaun salliminen osakkeiden vertailuarvoon ovat perusteltuja ja kannatettavia muutoksia.

Mäkinen Heikki
Mikro- ja yksinyrittäjät ry